

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. březen 2026

NOVINKY

Dílna pro veřejnost

Tvorba vinutých perel

sobota 21. března 2026 od 9 do 16 hodin

Vyzkoušejte si tradiční sklářskou techniku výroby vinutých perel. Seznámíte se se základními principy práce s horkým sklem nad kahanem a s používanými nástroji. Pod odborným vedením Jiřího Macouna si sami navinete skleněnou perlu na kovovou tyčku, vyzkoušíte si jednoduché dekorační postupy a odnesete si vlastnoručně vyrobený originál.

Cena: 200 Kč (cena zahrnuje vstup do muzea a jeden výrobek).

Dílna je vhodná pro všechny kreativce od 10 let. Bez nutnosti objednání, perly však tvoří každý jednotlivě. Přibližná délka tvorby jedné perly je 30 minut.

(Anna Rousková)

Program pro školy, školky, školní družiny

Veselé jarní tvoření

24. – 27. březen 2026

Jaro je pro mnohé nejkrásnějším obdobím roku. Příroda se probouzí do nového života a lidé si slavením velikonočních svátků připomínají památku umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Velikonoční zvyky i křesťanské tradice bychom rádi přiblížili žákům na našich dílnách. Jejich součástí tak bude povídání o jaru, čtení známých i méně známých velikonoční koled a říkanek, řemeslné a výtvarné tvoření.

Délka programu: max. 90 minut

Cílová skupina: MŠ, 1.–5. třída ZŠ, školní družiny

Termíny dílen: v časech 8, 10, 13 hod. nebo dle domluvy

- Během tvořivého týdne je možné se přihlásit na různé kreativní dílny:

- 24. 3. – **zdobení kraslic**
- 25. 3. – **zvykoslovné tvoření** ve spolupráci se SŠ Zahradnická a technická Litomyšl
- 26. 3. – **zdobení prysek**, skleněných lahví na svěcenou vodu, kterou se polévalo na Velikonoce
- 27. 3. – **vyrábění loutek Moran**

Vstupné: MŠ 20 Kč; žáci škol s předplacenou permanentkou 30 Kč; žáci škol bez předplacené permanentky 40 Kč; učitelé zdarma; v ceně programu je zahrnut materiál na tvoření a lektor.

Na program je potřeba se objednat cca 14 dnů předem na edu@rml.cz nebo na čísle 461 616 723.

(Anna Rousková)

Přednáška pro veřejnost v Portmoneu

Fotografka Dagmar Hochová na návštěvě u Josefa Váchala

pátek 27. března 2026 od 17 hodin

V březnu 2026 si připomínáme 100 let od narození naší přední dokumentární fotografky Dagmar Hochové (1926–2012). Její portfolio obsahuje pozoruhodnou sérii fotografií zachycujících malíře, grafika a okultistu Josefa Váchala. O tom, za jakých okolností se tyto dvě výrazné osobnosti domácí kultury potkaly a jaké další příběhy a peripetie provázely jejich životy, se dozvíte v přednášce kurátora sbírky fotografie a nových médií Moravské galerie v Brně Jiřího Pátka.

Jednotné vstupné 50 Kč.

(Hana Klimešová)

*Josef Váchal, foto D. Hochová, 1967,
sbírka MG v Brně*

Otevření Portmonea v nové sezóně

sobota 28. března 2026

Portmoneum – Museum Josefa Váchala zahájí po zimní přestávce pravidelný provoz od soboty 28. března. Nejdříve jen o víkendech a svátcích, od května od úterý do neděle (vždy od 9 do 12 a od 13 do 17 hodin).

(Hana Klimešová)

Otevírací doba o velikonočních prázdninách

Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Velikonoční neděle, Velikonoční pondělí (2. – 6. duben 2026):

Hlavní budova od 9 do 17 hodin

Rodný byt Bedřicha Smetany od 9 do 12 a od 13 do 17 hodin

Portmoneum od 9 do 12 a od 13 do 17 hodin

(Anna Rousková)

Program pro veřejnost

Velikonoce v muzeu

Vynášení Morany – Smrt jsme vám vynesli, nový líto přinesli...

sobota 28. března 2026, od 14 do 16 hodin

Zveme vás na již tradiční vynášení Morany, Smrtholky či Smrtonošky z města. Přijďte se rozloučit se zimou a společně s námi Moranu vynést z města a poslat po vodě pryč. Zpět si poté přineseme nové líto či létěčko s příslibem všeho dobrého po celý příští rok.

Ve 14 hodin začne hudební pásmo představující lidové zvyky v podání folklorního souboru Heblata při ZUŠ B. Smetany v Litomyšli. V případě hezkého počasí program proběhne před vstupem do muzea, jinak v prostoru muzea. Změna programu vyhrazena!

(Anna Rousková)

Dílna pro veřejnost

Tvořivá velikonoční dílna

čtvrtek 2. dubna 2026 od 9 do 16 hodin

Přijďte si s námi užít tradiční velikonoční řemesla! Naučíme vás plést pomlázky z vrbového proutí nebo malovat kraslice voskem. A pod vedením nositelky lidové tradice Pardubického kraje Aleny Tschöpové si můžete vytvořit krásné dekorace z kukuřičného šustí. Připraveno bude i jednoduché tvoření pro malé výtvarníky.

Cena: 120 Kč (cena zahrnuje vstup do muzea a čtyři výrobky).

Dílna je vhodná pro všechny věkové kategorie.

Bez nutnosti objednání.

(Anna Rousková)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Jarní závěs s ptáčky z kukuřičného šustí

pátek 17. dubna 2026 od 17 hodin

Během tříhodinového kurzu budeme vyrábět závěs s ptáčky z kukuřičného šustí pod vedením lektora Ivana Brady. Dozvíte se také, jak složité je připravit materiál.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny je 500 Kč včetně materiálu. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Lázně ducha v muzeu

víkend 25.–26. dubna 2026

Lázně ducha jsou opět tady a my se, jako každý rok, těšíme na společné setkání s vámi. Po celou sobotu pro vás budou připravena plážová lehátka vyzývající k odpočinku a relaxaci na sluncem prohřátých **muzejních terasách**. A od 10 do 13 hodin vás zde čeká i **živá hudba** (Harmonikáři z České Třebové, Pidi hlásek, Sbor paní a dívek, Mužský pěvecký sbor, Vlastimil, Duha Proseč a Saxofonový kvintet ZUŠ Litomyšl).

Od 13.30 vás v kádi před budovou muzea pobaví oblíbené recesistické koupání **Otužilců z České Třebové** v dobových plavkách.

Dětem i dospělým vřele doporučujeme k návštěvě muzejní **dětskou hernu** a tři výstavy – instalaci prací na téma náhradní rodičovské péče s názvem **Děti ze srdce**. Pro milovníky lidových tradic zajímavou výstavu **Mozaika tradiční lidové kultury Pardubického kraje** a pro sportovně založené návštěvníky výstavu **Hrom do pedálu** věnovanou organizované cyklistice v Litomyšli v letech 1886–1989.

Svoji duši můžete osvěžit také návštěvou **Rodného bytu Bedřicha Smetany** v bývalém zámeckém pivovaru. Zde na vás čeká zajímavá multimediální expozice o životě a díle světově proslulého skladatele. Pokračovat v osvěžení můžete dále v **Portmoneu – Museu Josefa Váchala**. Tady na sebe nechte působit unikátní výmalbu místností nebo pozoruhodný videomapping o životě a díle Josefa Váchala. Můžete ochutnat **Pramen Josefa Portmana** – krvavé rulandské modré a ryzlink rýnský – v lahvích s váchalovskými etiketami. Relax na zahrádce vám zpestří **čtená korespondence** Váchala s Portmanem a **oči zabaví murál k výročí 100 let** od domalování Portmonea Váchalem.

Další informace k zahájení litomyšlské lázeňské sezony najdete na www.lazneducha.cz.

(Renata Kmošková)

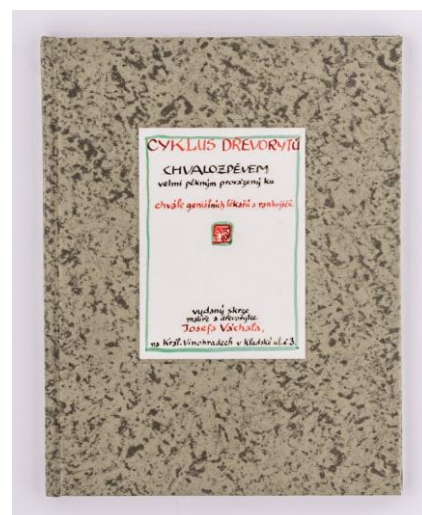
Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Knihařská dílna – Cyklus dřevorytů Josefa Váchala

pátek 15. května 2026 od 17 hodin

Přijďte si svázat knihu Josefa Váchala! *Cyklus dřevorytů chvalo zpěvem velmi pěkným provázený ku chvále geniálních lékařů a ranhojičů* vytiskl Josef Váchal v roce 1912 ve dvaceti exemplářích a jeden pak v dubnu 1919 ručně koloroval i pro Josefa Portmana. V rámci dílny dostane každý účastník knižní blok reprintu této knihy. Ten si pod vedením restaurátorky Anny Pátkové sváže nenáročným způsobem a vyrobí si vlastní knižní desky.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny je 600 Kč včetně materiálu. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Vzpomínka na PhDr. Karla Severina

Letos by se 29. března dožil PhDr. Karel Severin osmdesáti let. Narodil se v roce 1946 v Brně a zemřel v roce 2024. K. Severin měl velmi vřelý vztah k Litomyšlsku a s Regionálním muzeem v Litomyšli ho spojovaly pracovní záležitosti.

Studoval archeologii a etnografii na Masarykově univerzitě v Brně. Své studium etnografie v roce 1974 zakončil diplomovou prací týkající se lidového nábytku na Litomyšlsku. Také rigorózní práci věnoval našemu regionu (Národopisná ikonografie Litomyšlska a Hřebečska). Svou profesní dráhu začínal právě v litomyšlském muzeu. Později společně s manželkou Janou vybudovali firmu S:LUKAS s. r. o. Jejich firma se např. podílela na obnově bývalého piaristického kostela v Litomyšli. Na Litomyšlsko se rád vracel, zejména na svůj statek v Horním Újezdu. Při rekonstrukci statku se mu podařilo zdokumentovat i archeologické situace s nálezy, které dokládají starší etapu existence usedlosti. Nálezy jsou nyní uloženy v našem muzeu.

Připomenout si badatelský odkaz Karla Severina můžete společně s námi prostřednictvím připravované výstavy „Archeologické nálezy z usedlosti v Horním Újezdě“, kterou chystáme na měsíc září a říjen 2026.

(Jana Němcová)

PROBÍHÁ

Výstava

Hrom do pedálu!

Organizovaná cyklistika v Litomyšli v letech 1886–1989

1. březen – 17. květen 2026

Cyklistické organizace mají v Litomyšli nebývale dlouhou tradici, která sahá až k roku 1886, kdy ve městě vznikl klub velocipedistů jako jeden z nejstarších na českém venkově. Původní spolky se zaměřovaly převážně na pořádání turistických vyjížděk a různých společenských akcí. A pozvolna se začala rozvíjet i soutěžní cyklistika. První zdejší závodníky a první ve městě uspořádané závody známe již z konce 19. století.

Předseda prvního Klubu velocipedistů v Litomyšli, továrník Isidor Kühn, kolem roku 1888. (Regionální muzeum v Litomyšli)

Sportovní zaměření postupně sílilo až se ve druhé polovině 20. století u cyklistických oddílů stalo zcela dominantním. Litomyšlský oddíl TJ Jiskra pořádal řadu závodů a vychoval desítky vynikajících cyklistů. Na krajských přeborech získali 67 medailí a mnoho úspěchů zaznamenali i na republikové úrovni. Jeho tři nejúspěšnější odchovanci se stali československými reprezentanty.

Přijďte se seznámit s pozoruhodnou historií organizované cyklistiky v Litomyšli. Výstava vás provede také dějinami jízdního kola od unikátních kostičasů a vysokých kol až po novodobé závodní stroje.

(René Klimeš)

Výstava

Mozaika tradiční lidové kultury Pardubického kraje

16. leden – 10. květen 2026

Putovní výstava Národního muzea v přírodě – Muzea v přírodě Vysočina představuje významné fenomény lidové kultury, které byly pro svoji jedinečnost zapsány na *Seznam nemateriálního kulturního dědictví Pardubického kraje* a dodnes se udržují. Patří mezi ně vodění jidáše, stavění velikonočního stromu, májí, masopustní obchůzky na Hlinecku, výroba jabkanců, dožíanky či stínání kohouta. Výstava přibližuje také znalost tradičních řemeslných postupů – například výroby dýmek, dřevěných hraček, žinylky nebo ručního tkalcovství či pletení ze slámy, proutí i kukuřičného šustí.

Celkem je na krajském seznamu již čtrnáct statků a dvanáct nositelů tradice.

Součástí výstavy jsou i krátká ilustrační videa. Školy a kolektivy si mohou prohlídku objednat s doprovodným programem s lektory na edu@rml.cz.

(Hana Klimešová)

Masopust Studnice

© Fotosbírka Muzea v přírodě Vysočina

Výstava

Oči se dívají, srdce vidí

20. únor – 26. duben 2026

Oči se dívají, srdce vidí. Děti z Pardubického kraje malovaly, co pro ně znamená rodina. Více než 300 dětí různého věku z celého Pardubického kraje se zapojilo do výtvarné soutěže „Oči se dívají, srdce vidí“, která se zaměřila na téma rodiny a jejích různých podob. Děti prostřednictvím svých obrázků vyjadřovaly, jak vnímají domov, blízkost, bezpečí a vztahy. Právě tyto hodnoty jsou pro zdravý vývoj dítěte zásadní. Soutěž uspořádalo Středisko náhradní rodinné péče ve spolupráci s Regionálním muzeem v Litomyšli. Jejím cílem bylo připomenout, že každé dítě má právo žít v rodině, mít

své doma a nebyť odkázáno na ústavní péči.

Děti zasílaly práce vytvořené různými technikami, od kresby a malby až po koláže. Obrázky zachycují jejich osobní pohled na rodinné zázemí, vzájemnou blízkost, péči a lásku, ale také to, co pro ně znamená pocit přijetí. Významnou roli v celé soutěži sehráli také pedagogové, kterým patří velké poděkování za to, že téma rodiny s dětmi citlivě otevřeli v rámci výuky a pomohli jim své myšlenky výtvarně zpracovat. Vybrané práce se stanou součástí výstavy „Děti ze srdce“, která bude k vidění v prostorách Regionálního muzea v Litomyšli od 20. února do 26. dubna 2026.

Výstava je určena široké veřejnosti a hlavní budova muzea je plně bezbariérová. Přijďte se podívat očima dětí a nechat se oslovit tím, co cítí jejich srdce.

(Zdeněk Mengler)

Dětská herna

od 18. října 2025

Hrají si vaše děti rády? A co vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Můžete se těšit na obří lego, dřevěnou stavebnici, domeček, kuchyňku, obchod a další hračky. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

(Renata Kmošková)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

 Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

28. únor – 14. červen 2026, Muzeum Novojičínska

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocaty-osobnich-pocitacu-u-nas-2026-02-28>

Zmatené peníze

7. březen – 31. květen 2026, Zámek Prostějov

Interaktivní numizmatická výstava o zmatcích ve financích států zapojených do první světové války s bohatým doprovodným programem – více zde:
<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2026-02-14>

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen – duben: Pá–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 734 605 928, nemcova@rml.cz

Portmoneum / Mozaika – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Dětské programy – Mgr. Matěj Klemša, 461 616 723, klemsa@rml.cz, edu@rml.cz

Hrom do pedálu! – Mgr. René Klimeš, 739 031 849, klimes@rml.cz

Děti ze srdce – Renata Kmošková, 461 611 162, kmoskova@rml.cz

Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!